

ئەوێندە رکه به ریتی بو...؟!

وهلامیك بو وهلامه كهی (جه لال رهووف ئه مین)
 له سه ر بایه تی (ئازادی مرووق له ئیسلامدا) .

ئەحمەد كاكه مه حموود

به شی سییه م

ئەوی مرووق بییت ، (ئەمر) و (ئەهی) ههیه ، ههلال و حهرامی ههیه ، دهستوور نووسین و پاشان راقهی ئەو دهستوورهو کردنی به (یاسا) و (سیستم)ی ولآت له لایهن پسیپورانی ههموو حکوومهت و دهوله تانی دنیاوه ، مانای زهوت کردنی ئازادی له هاو لاتیان نییه ، به لکو له بهر ژه وهندی هاو لاتیانه ، بوئه وهیه مافی ههموو کهسیک - دهسه لاتدار و بی دهسه لات - ره چاو بکری و بیاریزی ، له بنه رتدا مرووق مافی گواستنه وهی ههیه (حریه التنقل) له هه ر سوو وچیکی زهویه وه ، بو هه ر جیکایه ک خوی حهزی لیده کات ، به لام پیوسته بو ئەو کاره کومه له یاساو ریسایه ک هه بی ، هه تا فهزواو بی سه رو بهری روونه دات ، ئەوهیه که ئیستا تا له ولاتیکه وه ده چیه ولاتیکی دی ، قیر سپی ده بی ..

هه رشتیک خزمهت به (مرووقا) بکات ، ئیسلام ری پی داوه بو هلال کردوه ، بو نمونه : هه ر خواردن و خواردنه وهیه ک خزمهت به روچ و جهسته و دهروون و عه قلی مرووق بکات هه لاله ، هه رچیش زه ره رو زیان به خش بییت بو ، لی حه رام کراوه ، بویه (شیر ، ئاو) ری پی دراوه ، به لام شه راب و ئاره ق و هه موو جو ره مه شروبیکی ری لیگیراوه . گورانی - به هه ر ئاوازیک - به تایبه تی ئەگه ر به هونراوهی شاعیره دیندارو به هوش و گوشه کان بن : (مه وله وی ، مه حوی ، نالی ، ناری ، تایه ر به گی جاف ..) هه لاله ، چونکه شیعه ره کانیشیان به ئەندازه ی خویان خاوه ن ویل و خاوه ن ئەخلاقن ، به لام هه لدان به مه مکی ژنانا و ، جوانکردنی مه شروب لای لاوان و کردنی به گورانی حه رامه ، هه لدان به شاخ و دو ل و چیا و باخ و باخاتی کوردستان و سه رووشته که م وینه که ی کوردستان بو (پیاوانی گورانی بیژ) هه لاله ، شمشال و ده ف ، یان هه ر موسیقا یه ک له گه ل شتی حه رامدا نه بییت وه کو به ریژ (دکتور عبدالکریم زهیدان) ده لییت ری پی دراوه . **کاک (جه لال!)** هه موو دین و دینداری و حکوومهت و حیزیکی ، جو ره که لتوو رو فه ره ته گیکی خوی ههیه ، ئیسلامیش که لتوو رو فه ره ته گی خوی ههیه و ، نابی به شتی تر تیکه ل بکری ، هه ر که سه هیش ئازاده قبوولی بکات یان نا ؟ به لام وه کو دهستوورو یاسای هه ر حکوومه تیکی ، ده بی لای خه لکانی ئەو حکوومه ته ری زی لی بگیردری ، بیگومان هه ر ئاواش ده بی له ولاتی ئیسلامیدا ریژ له فه ره ته نگ و که لتوو ری ئیسلام بگیردری و سنوور به زینی نه کریت .

(زهواج) و جووتبوونی ژن و پیاو - به شیوهی شه رعی - هه لاله ، به لام جووتبوونیان به ناشه رعی و رووت و قووتی - وه کو ئەو روژه له دایک بووبن و له که ناله ئاسمانیه کانی خوژئاواوه نیشانی کوران و کچانی لاو بدرییت حه رامه ، من ده لیم کاری وا له کاری ئازهلایش ناچیت ، نه ک مرووق ، بیگومان که ئیوهش قبوولی ناکهن !، بویه هه رکات ری له و شیوه سیکیسه بگیردری ، مانای ریگرتن له ئازادی نییه .

* سه بارهت به موسیقا .. که جه نابت ده لییت : حه رام کردنی موسیقا پیچه وانهی هه موو پیشکه وتنیکه ..!

ته واوی زانایان و موچه هیده کانی دینی ئیسلام یه کده نگن که : هو کاری گرنگ و بایه خ له هاتنی شه ریه تی ئیسلامدا پینج شته : (حفظ الدین ، و حفظ العقل ، و حفظ النسب ، و حفظ النفس ، و حفظ المال) هه رشتیک زیان به یه کی له م پینج شته بگه یه نییت (به موسیقا یه وه) بیگومان حه رام و قه دهغه ده کری له مرووق ، خو هه موو ده زانین که له سه ر

شاشه‌ی ته‌له‌فزیونه‌کانی کوردستان و خۆرئاواوه چ هه‌راو هۆریاو رقص و سه‌مایه‌ک ده‌کریت ، به‌تیکه‌لی کچ و کورپو به‌ماچ و مۆچ و ده‌ست بردن بۆ ئەندامه‌ بزوینه‌ره‌کانی هیژی سیکسی یه‌کتر ، ته‌نانه‌تی له‌ هه‌ندی له‌ که‌ناله‌ به‌ کری گه‌راوه‌کان و له‌وانه‌وه‌ بازرگانی به‌ جوانی ژنانه‌وه‌ ده‌که‌ن ، ژنان به‌ رووت و قوتی نیشان ده‌ده‌ن و ، بریکیشیان تایبه‌تن به‌ نیشان‌دانی رابواردن و جووتبوونی کچان و کوران (له‌ پێش و پاشه‌وه‌، بگه‌ له‌ ده‌میشیانه‌وه‌) وه‌ بۆ پتر و روژانی هیژی سیکسیان مۆسیقاییشان بۆ ده‌خه‌نه‌ سه‌ر ! ئیسلام ئەو جوژه‌ مۆسیقانه‌ حه‌رام ده‌کات که‌ له‌ جوژه‌ شتانه‌دا به‌کار دین . ئەوی زۆر جیگه‌ی نیگه‌رانی بیټ ، ئەوه‌یه‌ که‌ ئەو جوژه‌ شتانه‌ به‌ (پیشکه‌وتن) داده‌نریټ ، وه‌ک جه‌لال به‌ راشکاوانه‌ گوتی ! . **کاک (جه‌لال) !** هه‌ر شتیک پیشکه‌وتن بیټ له‌ بواری پیشه‌سازی و ته‌کنه‌لوژیاو مه‌زراو کشت و هونه‌ری پاک و په‌سه‌ندو نوورانی کردنی فیکرو بیری مه‌ردم ، ئیسلام ری پیداه‌وه‌.. به‌لام ئاویته‌کردنی کچ و کورو لاوان بی هیچ سانسۆریک و به‌ مۆسیقا پتر ئاگری هه‌وه‌سی سیکسیان بوروژینری و به‌ر بدرینه‌ گیانی یه‌کتر ! له‌ فه‌ره‌نگی ئیسلامدا ، کاری واو مۆسیقای وا حه‌رامه‌ و قه‌ده‌غه‌یه‌ ، ئەگینه‌ مۆسیقایه‌ک بۆ وروژاندنی جوړه‌ت و غیره‌تی سوپا و له‌شکر بیټ ، بۆ تۆله‌ سه‌ندنه‌وه‌ له‌ دوژمنان ، یان له‌گه‌ل سروود و گوورانی دینی و نیشتمانی شه‌ریی بیټ چ نه‌تکیکی هه‌یه‌ ؟

*** سه‌باره‌ت به‌ ژنان ، گویا هه‌رشمان کردیته‌ سه‌ریان ..!** دلنیا به‌ هه‌رشکرده‌ سه‌رژنان له‌ فه‌ره‌نگی (ئه‌حه‌مه‌د کاکه‌ محمود) دا نییه‌ ، چونکه‌ مرۆق به‌ هه‌ردوو جوژه‌ که‌یه‌وه‌ (نیرومی) چاک و خراپی هه‌یه‌ ، هه‌زاران ژنی قاره‌مان و شو‌رشگی‌ری تیکۆشه‌ر و صالح و چاک و خواپه‌رست هه‌یه‌ ، هه‌روه‌کو هه‌زاران پیاوی ئاوا هه‌یه‌ ، دیسان هه‌زاران ژنی خراپ و ناله‌بارو خۆفروش و جاسوس هه‌یه‌ ، هه‌روه‌کو هه‌زاران پیاوی ئاوا هه‌یه‌ ، که‌وابوو کی خراپه‌ پیدده‌یین خراپ ، کییش باش بوو پیدده‌یین باش (له‌پیاوو له‌ ژن) . ﴿ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَ تَقْوَاهَا ﴾ . ﴿ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّيْهَا وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ﴾ هه‌ردوو ئایه‌تی قورئان . به‌لام که‌ ئەمرو ژنان پتر بازرگانیان پیه‌ ده‌کریټ ، له‌ته‌واوی میدیاکاندا ، له‌ روژنامه‌و گو‌قارو ته‌له‌فزیون وه‌وتیل و موټیل و چیشته‌خانه‌و بازارو ته‌نانه‌تی بازرگانی سیاسیشیان له‌ دام و ده‌زگانی ده‌وله‌تدا پیه‌ ده‌کری ، ئەوه‌تا تا که‌سیکی نی‌رینه‌ی ده‌رچووی زانکوو په‌یمانگان لای ده‌وله‌ت داده‌مه‌زریټ ، به‌ ده‌یان ژن و میینه‌ داده‌مه‌زری و ده‌کریته‌ سکرته‌ری وه‌زیر و به‌ریوه‌به‌ر و دکتۆر له‌ عیاده‌کاندا ، مال و حاالی خۆیانیان جیه‌پشتوووه‌ و جیگه‌یان به‌ کوران له‌فکردوووه‌ .. ئەگه‌ر سه‌ره‌زنشته‌ ژنانی ئاوا بکری و گله‌بیان لی بکریټ ناهه‌قه‌ ؟!

*** سه‌باره‌ت به‌ میراتی ژنان که‌ هه‌ندی جار - نه‌ک هه‌موو جار - نیوه‌ی پیاو ده‌به‌ن ..** ئەو مه‌سه‌له‌یه‌ هه‌رچه‌ند له‌ کتیه‌کاندا به‌ وردی شیتله‌ کراوه‌و پیه‌یست به‌ (ألف ليلة وليلة) ناکات ، به‌لام به‌ کورته‌ ده‌لیین : زاناکان بۆ ئەوه‌ دوو هۆکار باس ده‌که‌ن :

1- به‌ر له‌هاتنی ئیسلام ، هه‌رکه‌سیک نه‌چووبا گو‌ره‌پانی جه‌نگه‌ خه‌یلایه‌تیه‌کانه‌وه‌ ، هیچ به‌شیکه‌ نه‌بوو له‌ میراتدا ، به‌لام که‌ ئیسلام هات به‌و شیوه‌یه‌ زۆر قه‌شه‌نگه‌ یاسای میراتی دامه‌زراند ، که‌ به‌راستی مه‌گه‌ر ته‌نها زانا پسپۆره‌کانی ئەو بواره‌ بزنان چهنده‌ عه‌داله‌تی تیا ره‌چاو کراوه‌ .

2- ژنان به‌ر له‌ میرد کردن و ، دوا‌ی میرد کردنیش - له‌فه‌ره‌نگ و سیستمی ئیسلامدا هه‌موو رزق و روژی و نه‌فه‌قه‌ و ماره‌یی و بژیویه‌کیان له‌سه‌رپیاوانه‌ ، واته‌ : ژنان سه‌رچاوه‌یه‌کی سه‌ره‌تایی ژنیان هه‌یه‌ و بۆیان مسۆگه‌رکراوه‌ ، به‌لام پیاوان ده‌بی به‌ ره‌نجه‌ شانی خۆیان بۆ هه‌ردوو لا په‌یدای بکه‌ن ، جا ئەگه‌ر له‌ میراته‌که‌یشدا

ژنان وهكو پياوان ميرات بهرن ، ئەوا ژنان دەبنه سهرمایه دارو پياوانيش ههزارو مسكين .! **سهبارت به كهه دينى و كهه عهقلی ژنانيش** – گوايه بهندهى خودا له پهروهرده له ئيسلامدا گوممه . ئيستا دهليم : پيغه مبهه ر ډ فهرمووى : (يا معشر النساء! تصدقن و اكثرن الإستغفار ، فإني رأيتكن أكثر أهل النار ، فقالت امرأة منهن جزلة : و ما لنا يا رسول الله أكثر أهل النار ؟ قال : تكثرن اللعن و تكفرن العشير ، و ما رأيت من ناقصات عقل و دين أغلب لذى لب منكن ، قالت يا رسول الله ! و ما نقصان العقل و الدين ؟ قال : أما نقصان العقل : فشها دة امرأتين تعدل شها دة رجل فهذا نقصان العقل . و تمكث الليالى ما تصلى و تنظر فى رمضان فهذا نقصان الدين) (رواه الخمسة) . واته : ئەى كومهلى ژنان ! صهدهقهو خيرو خيبرات بكهه و (أستغفرالله)ـى زور بكهه ، چونكه له شهوى (ميعراج) دا ئيوهه بهه زورترينى جهههنه ميبهه كان ديت ، ژنيكى زيرهك و قسه زان گوتى : بو ده بى ئيمه زورترينى جهههنه ميبهه كان بين ئەى پيغه مبهه رى خودا ؟! فهرمووى : چونكه جنيوو تانهو ته شهه رى زور له مهردم دهدهن و ، بهرامبهه به چاكه مىرد و هاوسه رتان پينه زانن ، كهسيشم وهكو ئيوه نه ديتوو كه بتوانى به سهه ر پياوانى ژير و فاميدها زالبى . ژنه كه گوتى : بو ده بى ئيمه كهه عهقل ، كهه دين بين ؟! فهرمووى : ئەگهه كهه عهقل ، واته : كهه بيهه كهه هوش نه بووبان ، له مهسه له گه ليكدا ، دوانتان به شايه تييك نه ده بوون . كهه دينيشتان ، واته : ئيتاعه و كهه پاداش و جهه زايشتان ئەوهيه : كه – به هوى بى نويژى و مندال بوونه وه – چه ندان شهو و روژ تيده په رى ، ئيوه بى نويژ ده ميننه وه و ، ماتكى ره مه زانيش ديت ، ديسان به هوى بى نويژيه وه روژو ناگرن ، ئەمه يش ماناى ئەوهيه طاعه تان كه مه و پاداشيشتان له قيامه تدا كهه ده بى . **كورتتر بليين :**

1- (عهقل) كه له فهرمووده كه دا هاتوو ، به ماناى كهه بيهه هوشى ژنانه ، ههه له بهه ئەوه يشه كه له هه ندى مه سائيلدا دوانيان به شايه تييك داده نرين ، ئايه ته كهش : ﴿ .. أن تضل إحداهما فتذكر إحداهما الأخرى ﴾ جهخت له سهه ر ئەوه ده كاته وه .

2- (دين) كه له فهرمووده كه دا هاتوو به ماناى كهه تاعه تى و كهه جهه زاو پاداشى روژى قيامه ته . واته : كه سيك هه ميبه شه خه ريكى خوا په رستى و نويژ و روژو تاعه ت ببت ، وهكو كه سيك نيهه بهه ر بهه ر بيبكات ، ئەگهه رچى بيا نووى شهه ر عيشى هه ببت .

* مهسه لهى زيره كى و ليوه شاوه يى و ليهاتووى مروف (ژن و پياو) له ههردوو كياندا ههيه ، كهه ويژدانى و كهه دلوقانى و كهه سوژيش ديسان له ههردوو كياندا ههيه ، ئەوه يش كه ژنان پتر له هه مووشتيك ده توانن پياوان فهريوو بدهن و له خشته يان بهرن و بهه نامه يان لى تييك بدهن به لگه نه ويسته ، چونكه زورتيك له پاشاو ده سه لاتدارانى هكومهت و پياوانى سياسىي ئەهه زابه كان ، زور جار ژنان توانيو يانه كاريان پى تييك بدهن و بهه نامه يان ليهه جوړن ، ته نانه تى نه يارانيان له رى (خانمه كايانه وه توانيو يانه هه موو نه ينييه كى ولاتيان ده ست كهوى ، ئەمه يه كه پيغه مبهه ر ډ فهرمووى : (ما رأيت من ناقصات عقل و دين أذهب للب الرجل الحازم من إحداهن) بوخارىي (٣٠٤) منيش ليهه دا كوتايى به بهشى يه كهه دينم و پشت بهه خوا وه لامى بهشى دووه مى كاك ده ده ينه وه ، هيوادارم كاك جهه لال و ئەوانه ي تيگه يشتيان له باسه ئيسلاميهه كاندا كه مه ، سوودى لى وهه رگرن و بهه چاوى ئيسافه وه بوى بهروان ، تابه لكو به ئيسلامى په رورز قايله بين و له كهه لى شه يان بينه خوارى .

١٤٢٧/٦/٩ ك

٢٠٠٦/٧/٥ ز

كوتايى بهشى سييهه م